

CAPUT VII.

DE ERRORIBUS SERPENTIBUS.

I.—*Sectarum Colluvies.*

25. Cum rejecissent novatores auctoritatem a Christo Domino Pastoribus Ecclesiae Suae traditam, “ad consummationem sanctorum, in opus ministerii, in aedificationem corporis Christi, donec occurramus omnes in unitatem fidei, et agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi,”¹ inde secutum est, ut unusquisque post consilium suum abierit, tanquam ovis sine pastore, et proinde sectae ac dissensiones in terris pullulaverint, ubi prius pax et unitas abundaverant; factique sint homines “sicut parvuli fluctuantes et circumlati omni vento doctrinae, in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris.”² Jugum enim Christi et Ecclesiae sponsae ejus immaculae de humeris suis rejicientes, et falsam libertatem jactitantes, non amplius attulerunt fructus Spiritus, qui sunt “charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas;” sed potius operibus carnis se manciparunt, quae sunt manifesta, nempe, “fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum servitus, veneficia, inimicitiae, contentiones, aemulationes, irae, rixae, dissensiones, sectae, invidiae, ebrietates, commessiones, et his similia.”³

Hi sunt nimirum illi homines, quos gentium Apostolus clare praedixit in novissimis diebus, quando instabunt tempora periculosa, esse venturos: “Erunt homines seipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus non obedientes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, immites, sine benignitate, proditores,

¹ Ephes. iv., 12, 13.

² Ibid.
22

³ Galat. v., 19, seqq.

protervi, tumidi, et voluptatum amatores magis quam Dei; habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem ejus abnegantes. Et hos devita.”¹

Hi sunt quos meminit idem Apostolus, scribens ad Romanos, quorum “obedientiam in omnem locum divulgatam esse” testatur: “Rogo autem vos, fratres, ut observetis eos qui dissensiones et offencicula, praeter doctrinam quam vos didicistis, faciunt, et declinate ab eis; hujusmodi enim Christo Domino nostro non serviunt, sed suo ventri, et per dulces sermones, et benedictiones, seducunt corda innocentium.”² “Hi autem,” ait S. Judas, “quaecumque quidem ignorant, blasphemant; quaecumque autem naturaliter, tanquam muta animalia, norunt, in his corrumpuntur; * * * * * nubes sine aqua, quae a ventis circumferuntur, * * * * * fluctus feri maris, despuantes suas confusiones; sidera errantia, quibus procella tenebrarum servata est in aeternum.”³

26. Vestigia enim prementes haereticorum, qui a primis etiam Ecclesiae temporibus pullulaverant, novatores hodierni magis odio quam amore moventur, zelumque habent non in aedificationem, sed potius in destructionem;⁴ et quod Tertullianus de saeculi secundi sectariis scripsit, nostratibus etiam apprime convenit: — “Quid dicam? Cum hoc sit negotium illis, non ethnicos convertendi, sed nostros evertendi. Hanc magis gloriam captant, si stantibus ruinam, non si jacentibus elevationem operentur; quoniam et ipsum opus eorum non de suo proprio aedificio venit, sed de veritatis destructione. Nostra suffodiunt, ut sua aedificent.”⁵

27. Ad horum misere errantium conversionem, quorum plurimi sunt bene dispositi, sed ab hominibus nequam et astutis in circumventionem erroris seducti, zelo flagrare debent

¹ II. Timoth. iii., 2, seqq.

² Rom. xvi., 17, 18.

³ Jud. 10, seqq.

⁴ II. Corinth. x., 8.

⁵ De Praescript., c. 41.

vel maximo animarum Pastores, fortiter quidem contra errorum duces eorumque principia pestifera invehentes, at leniter suaviterque cum multitudine pertractantes, qui magis persuasione quam denunciatione moventur. Ad unitatem et pacem omnes dulciter hortentur, annunciantes dictum Apostolicum: "Non enim est dissensionis Deus, sed pacis, sicut in omnibus ecclesiis sanctorum doceo;"¹ et orationi continuæ instantes, Deum Omnipotentem magna fiducia invocent, ut omnibus ubique terrarum sublatis erroribus, veritas Dei et pax Christi, quæ omnem exsuperat sensum, hominum omnium mentibus cordibusque insideant ac dominantur. Cum dilecto enim Christi discipulo, bonus animarum Pastor sentire ac dicere deberet: "Majorem horum non habeo gratiam, quam ut audiam filios meos in veritate ambulare."²

Spiritum Summi Pontificis feliciter regnantis hac in parte imitentur, ejusque verbis amorem paternum spirantibus sæpius utantur: "Cum autem Apostolica illa caritas, qua omnes populos et nationes in Christo complectimur, ita Nos urgeat, ut nihil prorsus aliud tam vehementer optemus, quam ut omnes occurrant in unitatem fidei et agnitionis Filii Dei, verba Nostra ad illos omnes qui a Nobis dissident, toto cordis affectu convertimus, eosque obtestamur in Domino, ut depulsa errorum caligine, veritatis lucem aspiciant, et ad sinum confugiant sanctæ Matris Ecclesiæ, atque ad hanc Petri Cathedralam, in qua Christus ejusdem Ecclesiæ suæ fundamentum posuit."³

II.—*Indifferentismus.*

28. Quid mirum, si inter tot sectarum perpetuo variantium fluctus agitati homines, in Indifferentismum quoad omnes sanctæ Religionis doctrinas cadant, eoque veniant usque dementiæ, ut palam asserant, parum interesse quid credant

¹ I. Corinth. xiv., 33.

² S. Joannes, Epist. iii.

³ Allocutio, Maii 20, 1850.

homines, quamve religionem amplectantur, dummodo mores suos juxta rectitudinis regulas atque ad honestatis ac justitiæ tramitem componere studeant! Hanc pestem nostris temporibus, sub specie caritatis ac benevolentiae, late grassantem, gravibus verbis et monitis cohibere sategerunt summi Pontifices, qui ultimis temporibus in Petri Cathedra tam magno Religionis profectu sederunt; illorumque declarationibus majestate Apostolica plenis, potius quam nostris, in re adeo gravi utemur:

"Alteram nunc persequimur causam malorum uberrimam, quibus afflicti in præsens comploramus Ecclesiam, Indifferentismum scilicet, seu pravam illam opinionem; quæ improborum fraude ex omni parte percrebuit, qualibet fidei professione æternam posse animæ salutem comparari, si mores ad recti honestique normam exigantur. At facili sane negotio, in re perspicua planeque evidenti, errorem exitiosissimum a populis vestræ curæ concreditur propelletis. Admonente enim Apostolo, unum esse Deum, unam fidem, unum baptisma, extimescant qui e religione qualibet patere ad portum beatitudinis aditum comminiscuntur, reputentque animo ex ipsius Servatoris testimonio esse se contra Christum, quia cum Christo non sunt, seque infeliciter dispergere, quia cum ipso non colligunt."¹

29. "At quorsum hæc?" clamat alius Pontifex. "Secta quædam, vobis certe non ignota, Philosophiæ nomen sibi immerito usurpans, inordinatas omnium propemodum errorum phalanges e cineribus excitavit. Hæc siquidem blandam pietatis et liberalitatis speciem præseferens, Tolerantismum, (sic enim aiunt,) seu Indifferentismum profitetur, atque extollit, non modo in rebus civilibus, de quo non est Nobis sermo, verum etiam in Religionis negotio, docens amplam unicuique libertatem a Deo factam esse, ut quæ cuique secta

¹ Gregorii XVI. Encyclica, Aug. 15, 1832.

juxta suum privatum judicium, vel opinionem arriserit, eam quisque sine salutis periculo amplecti, vel adoptare valeat.”¹

30. Nec minori vigore verborumque solemnitate contra hanc pestem invigilandum Episcopos monet Pius noster Papæ IX.: “Ignotum certe vobis non est, Venerabiles Fratres, multos hostium Catholicæ veritatis in id præsertim nostris temporibus conatus suos intendere, ut monstruosa quæque opinionum portenta æquiparare doctrinæ Christi, aut cum ea commiscere vellent, atque ita impium illud de cujuslibet religionis Indifferentia systema magis magisque propagare commoliuntur.”² Et iterum: “Huc spectat horrendum, ac vel ipsi naturalis rationis lumini maxime repugnans de cujuslibet religionis Indifferentia systema, quo isti veteratores, omnis virtutis et vitii, veritatis et erroris, honestatis et turpitudinis sublato discrimine, homines in cujusvis religionis cultu salutem assequi posse comminiscuntur, perinde ac si ulla unquam esse posset participatio justitiæ cum iniquitate, aut societas lucis ad tenebras, et conventio Christi ad Belial.”³

III.—Unitarianismus et Universalismus.

31. Indifferentismus ad incredulitatem infidelitatemque parat viam; nam si, contra Domini apertam declarationem, “qui non crediderit condemnabitur,”⁴ omnis homo quidquid credat, cuicumque adhæreat religioni, salvus nihilominus esse possit, parum interest, parumque ejus saluti nocet, si ipsa etiam Religionis Christianæ fundamenta subvertat, Christique Domini divinitatem aperte neget; si æternitatem pœnarum in altera vita, vel ipsarum etiam pœnarum existentiam, tanquam Dei bonitati repugnantem, penitus rejiciat; si demum, una cum divino Auctore Religionis Christianæ, ac principali

¹ Leo XII. Encyclica, Maii 3, 1824. Citat etiam textum Sti. Pauli ad Romanos, c. xvi., jam superius allatum.

² Allocutio, Dec. 17, 1847.

³ Encyclica, Nov. 9, 1846.

⁴ Marc. xvi., 16.

ejusdem per pœnarum comminationem sanctione, quidquid Religioni ipsi inest supernaturale omnino respuat, eamque systematibus philosophicis et ethicis mere humanis in omnibus fere æquiparet. Huc tendunt Unitarianorum ac Universalistarum hodiedum vigentia systemata; quorum primum Christi divinitatem, alterum vel pœnas inferni æternas, vel ipsum infernum negat. Atque infaustis quibus vivimus temporibus, hisque in Statibus, nefandæ istæ hæreses, seu potius impietates, quæ radices ipsas Religionis penitus evellere conantur, magis magisque, eheu! in dies crescunt; ita ut doctiores cultioresque inter sectarios nostrates illis libenter nomen dent, aperteque opprobrio suo gloriantur, tanquam ipsi majori cæteris minus in philosophia provectoris sint lumine illustrati, sacrasque ipsas Scripturas in partes suas detorquere laborent. Quorum blasphemiis, ne simplices decipiantur, fortiter resistant Episcopi cæterique animarum Pastores.

IV.—Transcendentalismus et Pantheismus.

32. Quæ cum ita sint, quid mirandum si indies eorum numerus augeatur, qui, vix speciem seu larvam ipsam Christianitatis retinentes, in infidelitatem ruunt, sub nomine specioso et grandiloquo Transcendentalismi, vel ipsius Pantheismi! Cum Deum ipsum throno suo impie detrudant, quid mirum si hominem Deum facere satagant; si Omnia Deum, Deumque Omnia esse stultissime delirent? Rejecta enim Ecclesia Christi; rejecta summi Pontificis auctoritate; quid supererat, nisi ut rejiceretur Christus ipse, et Pater qui illum misit? Apostolis, nimirum, primis suis in terris ministris, dixerat Christus Dominus: “Qui vos audit, me audit; et qui vos spernit, me spernit: qui autem me spernit, spernit eum qui misit me.”¹

¹ Lucas x., 16.

V.—*Magnetismi Abusus.*

33. "Semper discentes, et numquam ad scientiam veritatis pervenientes,"¹ sectarii hodierni, semper inquieto animo, ac in nova systemata quæ progressui, uti somniantur, religioso magis faveant anhelantes, nuper Magnetismi scientiam in adjutorium suum advocare, eamque contra Religionis sacra principia pervertere sunt conati. "Etenim compertum est, novum quoddam superstitionis genus invehi ex phenomenis Magneticis, quibus haud scientiis physicis enucleandis, ut par esset, sed decipiendis ac seducendis hominibus student neoterici plures, rati posse occulta, remota, ac futura detegi Magnetismi arte vel præstigio, præsertim ope muliercularum, quæ unice a Magnetizatoris nutu pendent."²

34. Ut Magnetismi autem abusus eliminarentur, simplicesque ejus præstigiis haud seducerentur, simulque scientiæ veræ jura indubia sarta tacta servarentur, sapiens hæc regula agendi fuit a Sancta Sede constituta: "Remoto omni errore, sortilegio, explicita aut implicita dæmonis invocatione, usus Magnetismi, nempe merus actus adhibendi media physica aliunde licita, non est moraliter vetitus, dummodo non tendat ad finem illicitum, aut quomodolibet pravum. Applicatio autem principiorum et mediorum pure physicorum ad res et effectus vere supernaturales, ut physice explicentur, non est nisi deceptio omnino illicita et hæreticalis."³

35. Propositæ vero regulæ explicationem eadem S. Congregatio tradit hujusmodi: "Quamquam generali hoc decreto satis explicetur licitudo, aut illicitudo, in usu aut abusu Magnetismi, tamen adeo crevit hominum malitia, ut neglecto licito studio scientiæ, potius curiosa sectantes, magna cum animarum

¹ II. Timoth. iii., 7.

² Encyclica C. S. O. ad omnes Episcopos, contra Magnetismi abusus, Aug. 4, 1856.

³ Decisio S. C. S. O., Julii 28, 1847.

jactura ipsiusque civilis societatis detrimento, ariolandi divinandique principium quoddam se nactos gloriantur. Hinc *Somnambulismi*, et *Clare Intuitionis*, uti vocant, præstigiis mulierculæ illæ gesticulationibus non semper verecundis abreptæ, se invisibilia quæque conspicerere effutiunt, ac de ipsa Religione sermones instituere, animas mortuorum evocare, responsa accipere, ignota ac longinqua detegere, aliaque id genus superstitiosa exercere ausu temerario præsumunt, magnum quæstum sibi ac dominis suis divinando certo consecuturæ. In hisce omnibus, quacumque demum utantur arte vel illusionem, cum ordinentur media physica ad effectus non naturales, reperitur deceptio omnino illicita et hæreticalis, et scandalum contra honestatem morum. Igitur ad tantum nefas, et Religioni et civili societati infestissimum, efficaciter cohibendum, excitari quam maxime debet pastoralis sollicitudo, vigilantia, ac zelus Episcoporum omnium. Quapropter quantum divina adjutrice gratia poterunt locorum Ordinarii, qua paternæ caritatis monitis, qua severis objurgationibus, qua demum juris remediis adhibitis, prout attentis locorum, personarum, temporumque adjunctis, expedire in Domino judicaverint, omnem impendant operam ad hujusmodi Magnetismi abusus reprimendos et avellendos, ut Dominicus grex defendatur ab iniquo homine, depositum fidei sartum tectumque custodiatur, et fideles sibi crediti a morum corruptione præserventur."¹

VI.—*Spiritismi Hallucinationes et pericula.*

36. Demum, inter serpentes nostratium errores, in ruinam animarum invecos, locum principalem tenet *Spiritismus*; systema quoddam crudum et indigestum, ei de quo supra disseruimus, quodque *Magnetismi Animalis* nomine vulgo venit, in quibusdam affine, in hisce Statibus, uti videtur, primo

¹ Decisio S. C. S. O., Julii 28, 1847.

inventum, quo per signa quædam præstituta, et mediantibus quibusdam nervosi temperamentis personis — præcipue autem fœminis — cum spiritibus mundi invisibilis communicatio haberi prætenditur. Bene vero videtur esse exploratum, plura, quæ in Circulis Spiritismi exhiberi phænomena miranda dicuntur, esse vel omnino ementita et operatorum inter se collusionem fraudulenta producta, vel personarum quæ dicuntur media imaginationi et spectatorum credulitati esse præsertim adscribenda, vel demum manuali cuidam dexteritati, qualis apud præstigiatores usu venit, esse tribuenda. Vix dubitandum tamen videtur, quædam saltem ex eis a Satanico interventu esse repetenda, cum vix alio modo satis explicari possint. Nec mirum videatur, si novissimis hisce diebus, in quibus instant tempora periculosa,¹ “in nos descendat diabolus, habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet;”² et si antiquus ille humani generis hostis iterum Magiæ antiquæ Artem, sub aliis tamen formis, mundi conditioni præsentis magis convenientibus, ad hominum ruinam invehere studeat. Antiquum quippe illi est, qui “tanquam leo rugiens circuit quærens quem devoret,”³ ut “se transfiguret in angelum lucis,”⁴ majorem boni ac mali scientiam, sicut olim primis nostris parentibus, prætendens ac promittens.

37. Ex Scripturis Sacris sanctorumque patrum documentis constat, Angelos, tam bonos quam malos, in res humanas hominumque mentes et corda mirum sane in modum agere posse, eo potentius quo naturæ sint quam homines subtilioris; nihil vero omnino in homines posse, nisi mandante seu permitte Deo, cujus supremo imperio omnia subjiciuntur. De bonis Angelis nimirum clamat Apostolus: “Nonne omnes sunt administratorii spiritus, missi propter eos qui hæredita-

¹ II. Timoth. iii., 1.² Apocalyps. xii., 12.³ I. Pet. v., 8.⁴ II. Corinth. xii., 14.

tem capient salutis?”¹ et Psalmista: “Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis; in manibus portabunt te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.”² De malis vero scribit S. Paulus: “Quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem, sed adversus principes et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitie in cœlestibus; propterea accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, et in omnibus perfecti stare.”³ Jacobus autem Apostolus posse nos, adjuvante Dei gratia, insidias diaboli superare plane asserit: “Resistite autem diabolo, et fugiet a vobis.”⁴ Familiare demum erat Christo Domino nostro declarare, Se ideo in mundum venisse, ut principem ejus diabolum foras ejiceret: “Nunc judicium est mundi; nunc princeps hujus mundi ejicietur foras.”⁵ Dilectus autem ejus discipulus idem asserit: “Apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera diaboli.”⁶

38. Nihil igitur potest diabolus in membra Christi, et filios Dei, qui “illi resistunt fortes in fide.”⁷ Quia, uti ait S. Augustinus, “ad hoc ergo ligatus est diabolus et inclusus in abyssonibus, ut jam non seducat gentes, ex quibus constat Ecclesia, quas antea seductas tenebat, antequam esset Ecclesia.”⁸ “Non enim possunt dæmones quod non sinuntur efficere; sinuntur autem alto Dei summi justoque judicio, pro meritis eorum quos ab eis vel affligi tantum, vel etiam subjici ac decipi justum est.”⁹ Et iterum: “Quia etsi aliquid in his (hominibus) dæmones possunt, tantum possunt quantum secreto omnipotenti arbitrio permittuntur.”¹⁰ In illos vero solos homines habet potestatem diabolus, qui servi sunt peccatis et cupiditatibus subjiciuntur: “Non enim aliquem

¹ Heb. i., 14.² Psalm. xc., 11, 12.³ Ephes. vi., 12, 13. Vide etiam Deut. xviii., 9-12; et Act. xvi., 16-18.⁴ Jacob. iv., 7.⁵ Joan. xii., 31.⁶ I. Joan. iii., 8.⁷ I. Pet. v., 8.⁸ De Civitate Dei, L. xx., c. 7.⁹ Ibid., L. vii., c. 35.¹⁰ Ibid., L. ii., c. 23.

vincit, nisi societate peccati.”¹ “Per hanc cupiditatem regnat in homine diabolus, et cor ejus tenet. Tales sunt omnes qui diligunt mundum.”² Pro cæteris autem, Christi veris militibus, “Dæmon est quasi canis, a Christo ligatus: latrare potest, sollicitare potest, mordere non potest nisi volentem. Non enim cogendo, sed suadendo nocet, nec extorquet a nobis consensum, sed petit.”³

39. Quæ cum ita sint, quid mirum, si infaustis hisce temporibus, quando mundo et cupiditatibus magis quam Deo serviunt homines, etiam ii qui Christianos magis cæteris illuminatos sese jactitant, et quando “mundus totus in maligno positus est,”⁴ diabolus, pravorum hominum electione, sit iterum mundi hujus princeps constitutus; et si dominium suum in eos qui morderi ab eo volunt, per Spiritismi hallucinationes, iterum plane asserat? Cum numerus adeo ingens eorum, qui apud nos Christianos se nominant, nequidem sacro Baptismi lavacro sint mundati, et ideo nec de tenebris in lucem sint emersi nec Christum induerint, quid mirandum, si adhuc sub potestate principis mundi, tenebrarum harum, maneant, vel saltem ejusdem incuribus inermes exponantur?

40. De cætero, omnibus qui ephemerides librosque a Spiritismi ducibus nuper concinnatos perlegerunt perspicuum est, illos vel implicite vel etiam explicite Christum Dominum ejusque sanctam respere Religionem, Christum Deum non esse, ejusque Religioni nihil inesse supernaturale blasphemare, veramque ac altiore philosophiam et sapientiam in Spiritismi fallacibus manifestationibus seu revelationibus esse quærendam insanire! Vere “evanuerunt in cogitationibus suis;” “dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt.”⁵ Velle enim videntur, cum ipso paganismo, magiæ etiam paganæ ritus impuros sæculo nostro omni quo possunt modo restaurare.

¹ De Civ. Dei, L. x., c. 22.

² Augustinus, de Agone Christiano, Liber unicus, 1.

³ Sermo xxxvii., de David et Golia, etc., inter supposit. S. Augustini.

⁴ I. Joan. v., 19.

⁵ Rom. i., 21, 22.

41. Gaudemus autem in Domino, dilectos nostros in Christo filios, Catholicos fideles, haud fuisse hactenus peste ista infectos; hortamurque eos in Christo, ut nulla, vel indirecta ratione, Spiritismo faveant, et ne quidem ex curiositate ejus Circulis unquam adsistant. Qui domum enim diaboli ingrediuntur, timeant ne machinationibus ejus decipiantur imperioque subjiciantur. Contra nefandas nimirum horum hominum insidias, Spiritu afflatus prophético, nos monet Apostolus: “Spiritus autem manifeste dicit, quia in novissimis temporibus discedent quidam a fide, attendentes spiritibus erroris et doctrinis dæmoniorum, in hypocrisi loquentium mendacium, et cauteriatam habentes suam conscientiam.”¹

¹ I. Timoth. iv., 1, 2.